

ПРАВИЛНИК ЗА УСЛОВИЯТА И РЕДА ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА НАУЧНИ СТЕПЕНИ И ЗА ЗАЕМАНЕ НА АКАДЕМИЧНИ ДЛЪЖНОСТИ В ИНСТИТУТА ЗА БЪЛГАРСКИ ЕЗИК ПРИ БАН

Глава първа

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. (1) Този Правилник урежда условията, реда и изискванията по прилагането на Закона за развитието на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) в Института за български език (ИБЕ) при Българската академия на науките (БАН) като самостоятелно научно звено и процедурите по приемане и обучение на докторанти, по придобиване на научни степени и по заемане на академични длъжности. Правилникът е в съответствие със ЗРАСРБ, с приетия от МС Правилник за прилагане на Закона за развитието на академичния състав в Република България (ППЗРАСРБ), с Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности в БАН и Устава на БАН.

(2) Правилникът е изработен за специфичните нужди на Института за български език съгласно изискванията на закона.

(3) Правилникът определя:

1. Условията и реда за разкриване на академични длъжности;
2. Основните и специфичните изисквания за заемане на академичните длъжности „асистент“, „главен асистент“, „доцент“ и „професор“;
3. Условията и реда за подаване на документи и специфичните допълнителни изисквания за приемане на докторанти и за тяхното обучение;
4. Условията и реда за допускането до защита на дисертационен труд и придобиването на степените „доктор“ и „доктор на науките“;
5. Правилата за работа на научните журита.

Глава втора

ИЗИСКВАНИЯ КЪМ КАНДИДАТИТЕ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА НАУЧНИ СТЕПЕНИ И ЗАЕМАНЕ НА АКАДЕМИЧНИ ДЛЪЖНОСТИ В ИБЕ

Чл. 2. Значимостта на приносите на кандидатите се оценява чрез следните показатели: (1)

Издадени монографии, речници и атласи в страната и чужбина. В този случай, ако има съавтори, кандидатът трябва изрично да посочи частите, които е написал.

(2) Брой на публикациите в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни

бази данни с научна информация; публикации в специализирани научни сборници в страната и чужбина; публикувани в пълен текст доклади в трудове на международни конференции и форуми; публикувани в пълен текст доклади в трудове на национални конференции и форуми; общ брой на публикациите.

(3) Издадени учебници и учебни помагала в страната и чужбина. В този случай, ако има съавтори, кандидатът трябва изрично да посочи частите, които е написал.

(4) Брой на регистрираните цитирания (без автоцитати, включително и от съавтори на публикацията) за цялата научна кариера до момента на подаване на документите за конкурса/защитата или за трудовете по темата на съответния дисертационен труд.

(5) Участие в международни и национални проекти; участие във вътрешноинститутски проекти. Ръководство на проекти.

(6) Обучението на студенти, дипломанти, докторанти и ролята на кандидата при изразстването на млади учени.

(7) Всяка допълнителна научно-организационна или публична дейност, която кандидатът представи документирано.

Чл. 3. Общите и специфичните изисквания към кандидатите за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности са следните:

(1) При защита на дисертационен труд за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ кандидатът трябва да притежава образователно-квалификационната степен „магистър“ и да отговаря на изискванията на Правилника на Центъра за обучение при БАН. Кандидатът трябва да отговаря на минималните изисквания, определени в Приложение А към този Правилник, и да бъде автор на най-малко **три научни публикации** по темата на дисертацията в научни издания (списания, специализирани сборници, трудове от научни форуми с публикувани или приети за печат доклади в пълен текст).

(2) При защита на дисертационен труд за придобиване на научната степен „доктор на науките“ кандидатът трябва да притежава образователната и научна степен „доктор“. Темата на дисертационния труд да бъде различна от темата за придобиване на научната степен „доктор“ и от темата на монографичното изследване за заемане на академичната длъжност „доцент“. Кандидатът трябва да отговаря на минималните изисквания, определени в Приложение А към този Правилник, и да има минимум **8 публикации** по темата на дисертацията или съществена част от труда трябва да е публикувана.

(3) Дисертационните трудове за получаване на образователната и научна степен „доктор“ и за научната степен „доктор на науките“ може да включват резултати от колективни работи, когато авторството на кандидата е ясно обособено и разработените от него дялове са изрично указани в увода на труда. Едни и същи публикации не могат да бъдат включени в две или повече дисертации за получаване на една и съща научна степен освен в случаите, когато резултатите, описани в тях, могат да бъдат разделени по методичен и/или авторски принос чрез разделителен протокол между авторите.

(4) Кандидатите за заемане на академични длъжности трябва да отговарят на следните изисквания:

1. Кандидатът за академичната длъжност „асистент“ трябва да притежава образователната степен „магистър“.

2. Кандидатът за академичната длъжност „главен асистент“ трябва да притежава образователната и научна степен „доктор“. Кандидатът трябва да отговаря на минималните изисквания, определени в Приложение А към този Правилник, и да бъде автор на най-малко **пет публикации** в научни издания (като в тях се включват и трите публикации за получаване на образователната и научна степен „доктор“), да има най-малко **три участия в научни форуми**, да има **цитирания**. Взема се под внимание участието в научноизследователски проекти, участие в експертни органи, участие в подготовката на студенти, специализанти и др.

3. Кандидатът за академичната длъжност „доцент“ трябва да притежава образователната и научна степен „доктор“ и да има изискуемия в ЗРАСРБ стаж. Кандидатът трябва да отговаря на минималните изисквания, определени в Приложение А към този Правилник; да притежава една отпечатана монография, която не повтаря представените трудове за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ или на научната степен „доктор на науките“; да има поне **трийсет научни публикации**; трябва също така да има най-малко **десет участия в научни форуми**; не по-малко от **двайсет цитирания** на общия брой публикации. Не могат да се повтарят доказателства (публикации и др.) по различните показатели на минималните изисквания, които вече са били представени за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ или на научната степен „доктор на науките“ или за заемане на длъжността „главен асистент“. Кандидатът за академичната длъжност „доцент“ трябва да е имал участие най-малко в **три научноизследователски проекта**. При класирането на кандидатите под внимание се взема предвид експертната дейност: участие в експертни комисии, участие в редакционни съвети и редколегии на научни издания (списания, сборници, речници, атласи и др.), а също така участие в подготовката на студенти, специализанти и др., ръководство на дипломанти.

4. Кандидатът за академичната длъжност „професор“ трябва да притежава образователната и научна степен „доктор“ и да има изискуемия в ЗРАСРБ стаж. Кандидатът трябва да отговаря на минималните изисквания, определени в Приложение А към този Правилник; да представи публикуван монографичен труд, който не повтаря представените за придобиване на образователната и научна степен „доктор“, на научната степен „доктор на науките“ и за заемане на академичната длъжност „доцент“. Да бъде автор най-малко на **трийсет научни публикации**; да има най-малко **двадесет участия в научни форуми**, не по-малко от **трийсет цитирания** на общия брой трудове. Не могат да се повтарят доказателства (публикации и др.) по различните показатели на минималните изисквания, които вече са били представени за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ или на научната степен „доктор на науките“ или за заемане на длъжностите „главен асистент“ и „доцент“. Кандидатът трябва да е **участвал поне в два научноизследователски проекта**; да е бил **ръководител на поне два успешно завършени научноизследователски проекта**. При класирането на кандидатите под внимание се взема придобитата от кандидата научна степен „доктор на науките“, участието в научноизследователски проекти, а така също експертна дейност: рецензирания/становища за научни трудове, участия в експертни комисии, участия в редакционни съвети и редколегии на научни издания (списания, сборници, речници, атласи и др.). Отчита се също участието в подготовката на студенти, специализанти и др., ръководството на дипломанти, докторанти и др., както и основаването от кандидата на

научно направление в българското езикознание.

Глава трета

ПРИЕМАНЕ И ОБУЧЕНИЕ НА ДОКТОРАНТИ В ИБЕ

Чл. 4. (1) Процедурата за приемане на редовни и задочни докторанти в ИБЕ се определя от Правилника за дейността на Центъра за обучение (ЦО) при БАН и Академичния съвет (АС) на ЦО.

(2) Първичните научни звена (секциите) правят мотивирани предложения до НС на ИБЕ за докторантури по съответните научни специалности. НС взема решение за разпределението на определените бройки за докторантури за нуждите на отделните секции.

(3) Конкурсите се обявяват на интернет страницата на института.

(4) Срокът за подаване на документи за участие в конкурс за докторантура е два месеца от датата на обявяването му в „Държавен вестник“.

(5) Приемането и обучението на докторанти, които са чуждестранни граждани, става при спазване на изискванията на българското законодателство и този Правилник.

Чл. 5. (1) Кандидатите за участие в конкурса за докторанти подават заявление за допускане до участие и следните документи:

1. Автобиография;
2. Диплома за образователно-квалификационна степен „магистър“;
3. Удостоверение за признато висше образование, ако дипломата е издадена от чуждестранно висше училище;
4. Медицинско свидетелство;
5. Свидетелство за съдимост;
6. Документ за платена такса за изпит по чужд език в ЦО.

(2) В срок до една седмица след изтичане срока на конкурса редовността на документите на участниците в конкурса се проверява от комисия, назначена от директора на ИБЕ. За резултатите от проверката кандидатите се уведомяват писмено в срок до 20 дни след изтичане на срока за подаване на документи. Заедно с уведомлението допуснатите кандидати получават конспект за изпита, изготвен от съответната секция и приет от НС на ИБЕ.

(3) До участие в конкурса се допускат кандидатите за докторанти, които имат общ успех от дипломата за образователно-квалификационната степен „магистър“ най-малко „много добър“ (4.50).

Чл. 6. (1) Конкурсът за докторанти се състои от писмен и устен изпит по специалността и изпит по избран от тях чужд език.

(2) Изпитът по специалността (писмен и устен) се провежда от комисия, предложена от съответната секция, утвърдена от НС и назначена от директора на ИБЕ. Комисията включва трима хабилиитирани учени от ИБЕ, специалисти в съответната научна област. Комисията може да включва и външен за ИБЕ член (по смисъла на § 4 от Допълнителните разпоредби към този Правилник).

(3) Изпитът по чужд език се провежда от комисия, която се определя от ЦО.

Чл. 7. (1) Конкурсът се провежда до четири месеца след датата на обявяването му и не по-рано от 1 месец след уведомяването на кандидата за допускането му до участие в конкурса.

(2) Кандидатите за докторанти се допускат до устен изпит по специалността при успех от писмения изпит, не по-нисък от „много добър“ (4.50).

(3) Успешно издържали конкурса са кандидатите, които са получили средна оценка от писмения и устния изпит по специалността, не по-ниска от „много добър“ (4.50), и оценка, не по-ниска от „добър“ (4.00), на изпита по чужд език.

Чл. 8. (1) Формите на обучение на докторанти за образователната и научна степен „доктор“ в ИБЕ са редовна, задочна и самостоятелна форма на обучение.

(2) Зачисляването на редовните и задочните докторанти става по предложение на конкурсната комисия, направено до НС въз основа на резултатите от конкурса. В едномесечен срок след предложението НС взема решение за зачисляване на докторантите към съответните секции.

(3) Кандидатът за зачисляване в докторантура на самостоятелна подготовка представя проект за дисертационен труд – основен текст в обем не по-малко от 80 страници, план за по-нататъшната работа и библиография по темата.

(4) Ако кандидатът за зачисляване в докторантура на самостоятелна подготовка е лице, което не е на основен трудов договор в ИБЕ, той подава заявление до НС на ИБЕ. В едномесечен срок от подаването на заявлението НС излиза с решение дали кандидатът се допуска до обсъждане, като при положително решение определя секцията, в която следва да се проведе обсъждането.

(5) Представените материали се обсъждат на заседание на семинара на съответната секция. Обсъждането се провежда в присъствието на кандидата. Препоръчително е на обсъждането да бъде представена поне една рецензия за труда от хабилиитирано лице.

(6) На заседанието на семинара трябва да присъстват поне пет хабилиитирани лица. Ако в секцията липсва достатъчен брой хабилиитирани лица, специалисти в областта на процедурата, заседанието се разширява по предложение от звеното и със заповед на директора с други хабилиитирани лица, специалисти по съответната проблематика, които може да бъдат и външни за ИБЕ (по смисъла на § 4 от Допълнителните разпоредби към този Правилник). При положителна оценка от обсъждането семинарът предлага на НС на ИБЕ предложение за зачисляване в докторантура на самостоятелна подготовка. В случай че семинарът реши, че има нужда от доработване на проекта за дисертационния труд, след изтичане на поставения срок се насрочва ново заседание на семинара.

(7) Ръководителят на секцията, провела обсъждането, представя доклад пред НС за

резултатите от него и при положителен резултат от обсъждането прави предложение за зачисляване на докторанта. В едномесечен срок след предложението НС взема решение за зачисляване на докторантите на самостоятелна подготовка към съответните секции.

(8) В двумесечен срок от зачисляването НС утвърждава темата на дисертацията на зачисления докторант, както и научния му ръководител. Научен ръководител на докторант е хабилитирано лице, което е на основен трудов договор в ИБЕ. Друго хабилитирано лице може да бъде избрано за научен ръководител само ако в Института липсват специалисти в конкретната научна област на дисертацията или в близки до нея области. При необходимост може да се определи и втори научен ръководител. Въз основа на решението на НС директорът издава заповед за зачисляване на докторанта.

Чл. 9. (1) Промяна на темата на дисертационния труд и на научния ръководител (научния консултант) се допуска по изключение, но не по-късно от 3 месеца преди датата на защитата.

(2) Промяната се извършва със заповед на директора въз основа на решение на Научния съвет по предложение на ръководителя/консултанта на докторанта, обсъдено и прието от съответната секция.

Чл. 10. Продължителността на обучението за докторант е както следва:

- за редовна и самостоятелна форма на обучение – до 3 години;
- за задочна форма на обучение – до 4 години.

Чл. 11. Обучението на докторантите включва следните дейности и проверки на знанията и уменията:

- научноизследователска дейност;
- посещение и участие в работата на курсове и семинари;
- експертна дейност;
- участие в научни форуми;
- изпити за докторантски минимум;
- изпити по учебната програма на ЦО;
- подготовка на публикации по темата на дисертацията;
- подготовка и защита на докторска дисертация.

Чл. 12. (1) Обучението на докторантите се осъществява по индивидуален учебен план при условия и ред, определени от Закона за висшето образование и Правилника за дейността на ЦО при БАН.

(2) Учебният план се изготвя от докторантите и научните им ръководители (консултанти), обсъжда се на секционен заседание и се утвърждава от НС на ИБЕ.

(3) Индивидуалният учебен план определя насочеността на докторантурата и се състои от общ учебен план за целия период на обучение и работен план по години.

Индивидуалният учебен план съдържа:

1. темата на дисертационния труд;
2. разпределението на всички дейности по години;
3. изпитите и сроковете за полагането им;
4. посещението на определени лекционни курсове;
5. участието в семинари, конференции и други публични научни изяви;
6. етапите и сроковете за подготовка на дисертационния труд.

Чл. 13. (1) Докторантите полагат изпитите по докторантския минимум по специалността пред назначена от директора комисия в състав от най-малко 3 хабилитирани лица, като в комисията участва научният ръководител на докторанта. Комисията за изпита може да включва и член, външен за ИБЕ (по смисъла на § 4 от Допълнителните разпоредби към този Правилник). Изпитът се повежда по конспект, обсъден и приет от съответната секция и утвърден от НС на ИБЕ. Част от въпросите в конспекта са общи за специалността, а другите – по теми, близки до темата на дисертацията.

(2) Изпитите по докторантските курсове и по чужд език се полагат съгласно Правилника за дейността на ЦО и Академичния съвет на ЦО при БАН.

Чл. 14. (1) Докторантите се атестират от НС в края на всяка година на обучението си. За целта те представят отчет за изпълнението на индивидуалния план. Отчетът се обсъжда на заседание на секцията.

(2) Научният ръководител представя на заседанието писмено мнение за работата на докторанта през годината, както и конкретизация на индивидуалния учебен план за следващата година, изготвена съвместно с докторанта.

(3) Секцията приема:

1. становище на научния ръководител за изпълнението на индивидуалния учебен план и оценка за дейността на докторанта;
2. препоръки за по-нататъшното развитие на докторантурата, като при необходимост препоръчва конкретизация на темата или смяна на научния ръководител.

(4) Предложенията на секцията се утвърждават от НС на ИБЕ.

Чл. 15. (1) Преди изтичане на срока за подготовката докторантът представя отчет за постигнатите от него резултати. Отчетът се обсъжда на заседание на секцията.

(2) Чрез гласуване на присъстващите учени секцията прави едно от следните предложения за решение на НС:

- а) Докторантът да бъде отчислен с право на защита, ако е изпълнил образователната си програма, включена в индивидуалния учебен план, в съответствие с изискванията на ЦО на БАН и е провел съществена част от включените в индивидуалния план научни изследвания.

Правото на защита може да бъде упражнено не по-късно от 5 години от решението на Научния съвет. В случай че дисертацията е представена в завършен вид в рамките на срока на докторантурата, успешното разкриване на процедура за насочване към защита се приема за отчисляване с право на защита.

б) Срокът за подготовка на докторанта да бъде удължен еднократно до 1 година без право на стипендия.

в) Докторантът да бъде отчислен без право на защита, ако не е изпълнил изискванията на ЦО при БАН по отношение на образователната си програма, заложен в индивидуалния учебен план, и (или) докладваните научни резултати са неудовлетворителни.

(3) Докторант, който не представи отчет за постигнатите от него резултати пред заседание на секцията в срока по чл. 15, ал. 1, се отчислява без право на защита със заповед на директора след писмен доклад от ръководителя на секцията, придружен с протокол от заседанието на секцията, на което е обсъдено становището на научния ръководител.

Чл. 16. (1) Докторантите имат право да прекъсват обучението си по уважителни причини в срок до една година, а по майчинство – до две години.

(2) Прекъсването на докторантурата се извършва след подаване на мотивирана молба от докторанта до директора на ИБЕ с приложен документ за причините. Молбата се разглежда от Научния съвет. След положително решение на НС се издава заповед на директора на ИБЕ за периода на прекъсване. За срока на прекъсването редовните докторанти запазват своите права, но не получават стипендия.

Глава четвърта

ЗАЩИТА НА ДИСЕРТАЦИОННИ ТРУДОВЕ ЗА ПОЛУЧАВАНЕ НА ОБРАЗОВАТЕЛНАТА И НАУЧНА СТЕПЕН „ДОКТОР“ И НАУЧНАТА СТЕПЕН „ДОКТОР НА НАУКИТЕ“ В ИБЕ

Чл. 17. За да се яви на защита на дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“, докторантът трябва да е изпълнил следните изисквания:

1. да е отчислен с право на защита;
2. да е подготвил дисертационен труд.

Чл. 18. (1) Докторантът придобива право на защита на дисертационния труд след изпълнение на дейностите по обучението и успешно полагане на изпитите, определени в индивидуалния учебен план.

(2) Право на защита се придобива с решение на Научния съвет по предложение на секцията в съгласие с Правилника на ЦО на БАН.

(3) Докторантите, придобили право на защита, се отчисляват със заповед на директора на ИБЕ.

Чл. 19. (1) Дисертационният труд трябва да съдържа научни резултати, които представляват оригинален принос на докторанта. Дисертационният труд трябва да показва, че кандидатът притежава задълбочени теоретични знания по съответната специалност и способности за самостоятелни научни изследвания.

(2) Дисертационният труд трябва да съдържа: заглавна страница; съдържание; увод; изложение; заключение – резюме на получените резултати с декларация за оригиналност; библиография. Като приложение към него се представя и справка за научните приноси. Техническите изисквания за оформление на заглавната страница на дисертацията и на заглавната и втората страница на автореферата към дисертацията са представени в Приложение 7 към този Правилник.

Чл. 20. (1) Дисертационният труд за придобиване на научната степен „доктор на науките“ трябва да съдържа теоретични обобщения и решения на значими научни или научно-приложни проблеми, които съответстват на съвременните постижения и представляват значителен и оригинален принос в науката.

(2) Дисертационният труд по ал. 1 се подготвя самостоятелно и не може да повтаря темата и съдържанието на представения за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ труд, нито на този за заемане на академичната длъжност „доцент“.

Чл. 21. (1) Процедурите по защита на дисертационен труд за образователната и научна степен „доктор“ за трите форми на обучение (редовна, задочна и на самостоятелна подготовка) и на дисертационен труд за научна степен „доктор на науките“ се предхождат от предварителна защита на труда пред семинара на съответната секция.

(2) Докторантът, придобил право на защита, представя дисертацията си за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ на научния ръководител, който преценява готовността за защита. При положителна оценка научният ръководител предлага на ръководителя на секцията откриването на процедура за предварително обсъждане.

Чл. 22. (1) Ако е на основен трудов договор в ИБЕ, кандидатът за научната степен „доктор на науките“ предлага дисертационния труд по чл. 20 и автореферата в секцията за обсъждане.

(2) Ако кандидатът е лице, което не е на основен трудов договор в ИБЕ, той подава заявление за допускане до обсъждане до НС на ИБЕ, като представя дисертационния труд по чл. 20 и автореферата. В едномесечен срок от подаването на заявлението НС излиза с решение дали кандидатът се допуска до обсъждане, като при положително решение определя секцията, в която следва да се проведе обсъждането. Лицата, които не са на основен трудов договор в ИБЕ, поемат за своя сметка всички разноски, свързани със защитата на дисертационния труд.

Чл. 23. (1) Процедурата за предварително обсъждане на дисертационния труд за придобиване на научната и образователна степен „доктор“ и на научната степен „доктор на науките“ се провежда в присъствие на кандидата на заседание на семинара на секцията. Заседанието се провежда най-малко две седмици и най-много три месеца след представянето на дисертационния труд за обсъждане или след решението на НС по чл. 22.

(2) Заседанието се обявява чрез писмено съобщение поне две седмици преди провеждането му. В този срок материалите по защитата се предоставят за публичен достъп в библиотеката на Института.

(3) На заседанието по ал. 1 присъстват поне 5 хабилитирани лица при процедура за „доктор“ и поне 7 – при процедура за „доктор на науките“, специалисти в областта на дисертацията и/или в свързана с нея област, от които поне 3, съответно 4, са професори или доктори на науките. Директорът издава заповед, в която се посочват хабилитираните лица, които участват в обсъждането. При липса на необходимия брой хабилитирани лица в секцията, заседанието се разширява по предложение от звеното и със заповед на директора с други хабилитирани лица, специалисти в съответната област, които може да бъдат и външни за ИБЕ (по смисъла на § 4 от Допълнителните разпоредби към този Правилник). При процедура за „доктор“ в заседанието по право може да участва и да гласува научният ръководител на дисертанта.

(4) Заседанието на секцията се председателства от ръководителя на звеното и протича по следния ред:

1. Научният ръководител (при процедура за „доктор“) или председателят на заседанието (при процедура за „доктор на науките“) представя докторанта.

2. Докторантът прави изложение (до 30 минути) на основните резултати в дисертационния си труд.

3. Провежда се дискусия, на която всички присъстващи имат право да задават въпроси и да изказват мнения.

4. Семинарът приключва с вземане на решение съгласно чл. 29 от Правилника за прилагане на ЗРАСРБ. Право на глас имат лицата, фигуриращи в издадената от директора на ИБЕ заповед. При положително становище за откриване на процедура за публична защита се предлага състав на научно жури (НЖ).

(5) При необходимост от преработване на научния труд семинарът на секцията предлага на НС срок от 6 месеца за това. След ново обсъждане от семинара резултатите се докладват от ръководителя на секцията пред НС на ИБЕ. При отрицателно становище дисертацията се отхвърля.

(6) Протоколът от заседанието се изпраща в двуседмичен срок в НС на ИБЕ. При положително решение от предварителното обсъждане в секцията НС в едномесечен срок взема решение за състава на НЖ, предложен от секцията, и открива процедура за публична защита. Директорът назначава със заповед избраното НЖ по защитата в седемдневен срок след утвърждаването от НС.

Чл. 24. Кандидатът подава в канцеларията на ИБЕ документите, посочени съответно в Приложение 1 и Приложение 2 към този Правилник.

Чл. 25. (1) НЖ за защита на дисертация за получаване на образователната и научна степен „доктор“ и на научната степен „доктор на науките“ се формира по изискванията съответно на чл. 9 и чл. 13, ал. 1 от ЗРАСРБ. Външни членове на НЖ са учени по смисъла на § 4 от Допълнителните разпоредби към този Правилник. Научният

ръководител на докторанта не може да е член на журито за защита на дисертация за получаване на образователната и научна степен „доктор“ освен при условията на § 40 от преходните и заключителни разпоредби на Закона за изменение и допълнение на ЗРАСРБ (ДВ, бр. 30 от 2018 г., в сила от 4.05.2018 г.).

Чл. 26. (1) Защитата на дисертационния труд за получаване на образователната и научна степен „доктор“ се провежда публично пред НЖ. НЖ е в състав от пет хабилитирани лица в съответната научна област по темата на дисертацията. Най-малко един от членовете на журито е професор и най-малко трима са външни за ИБЕ (по смисъла на § 4 от Допълнителните разпоредби към този Правилник).

(2) Защитата на дисертационния труд за получаване на научната степен „доктор на науките“ се провежда публично пред НЖ в състав от седем хабилитирани лица. Най-малко трима от членовете са професори и най-малко четирима са външни лица (по смисъла на § 4 от Допълнителните разпоредби към този Правилник).

(3) В състава на НЖ по ал. 1 и ал. 2 се предвиждат винаги 2 резервни членове: 1 вътрешен и 1 външен (по смисъла на § 4 от Допълнителните разпоредби към този Правилник).

Чл. 27. (1) Заседанията на НЖ, назначено по чл. 25, са редовни, ако на тях присъстват всички членове. При необходимост решенията на журито може да се вземат и неприсъствено, като в тези случаи съгласно чл. 2, ал. 8 от ППЗРАСРБ обсъждането и гласуването се извършват чрез осъществена с помощта на съответни технически средства конферентна връзка по интернет или по телефон. Заседанието е редовно и при отсъствието на 1 вътрешен и на 1 външен член (по смисъла на § 4 от Допълнителните разпоредби към този Правилник), които се заменят от резервните членове по чл. 26, ал. 3. При включване на резервен член в откритото заседание за защитата на дисертационния труд по препоръка на отсъстващия член НЖ взема решение да се признае рецензията (становището) на отсъстващия член или да се представи нова рецензия (ново становище) от включения резервен член. В първия случай резервният член участва в дискусиата по защитата, като представя устно становище за дисертацията.

(2) Решенията на НЖ се вземат с явно гласуване и с обикновено мнозинство.

Чл. 28. (1) Първото заседание на НЖ се свиква по инициатива на директора на ИБЕ и по негова заповед в срок до един месец след назначаването на НЖ. На първото заседание членовете на НЖ избират от своя състав председател и двама рецензенти при процедура за степента „доктор“ и трима рецензенти при процедура за степента „доктор на науките“. За заседанието се съставя протокол.

(2) За председател на НЖ се определя вътрешен за ИБЕ член.

(3) Членовете на журито за получаване на образователната и научна степен „доктор“ изготвят две рецензии и три становища. Едната от рецензиите задължително се изготвя от външен за ИБЕ член на журито (по смисъла на § 4 от Допълнителните разпоредби към този Правилник).

(4) Трима от членовете на научното жури за получаване на научната степен „доктор на

науките“, поне двама от които са професори, изготвят рецензии. Поне една от рецензиите е на външно за ИБЕ лице (по смисъла на § 4 от Допълнителните разпоредби към този Правилник). Останалите членове на научното жури изготвят становища.

(5) Рецензиите и становищата завършват с положителна или отрицателна оценка и се предават в канцеларията на ИБЕ до три месеца от избора на научното жури. Изискванията за оформление на рецензиите и становищата са представени съответно в Приложение 6.2. и 6.4. към този Правилник.

(6) Рецензиите, становищата и авторефератът на дисертацията се публикуват на интернет страницата на ИБЕ.

Чл. 29. (1) Научното жури провежда открито заседание за защитата на дисертационния труд в едномесечен срок след публикуването на автореферата, рецензиите и становищата на интернет страницата на ИБЕ.

(2) Датата, часът и мястото на откритото заседание на НЖ за защита на дисертационен труд по чл. 11 от ЗРАСРБ се обявяват на интернет страниците на БАН и на ИБЕ две седмици преди заседанието.

(3) В срока по предходната алинея дисертационният труд на кандидата, заедно с автореферат и списък на публикациите, се предоставя на желаещите да се запознаят с тях, в библиотеката на ИБЕ.

Чл. 30. (1) На откритото заседание по чл. 29:

- Председателят на НЖ представя кандидата.

- Кандидатът прави кратко изложение (до 30 минути) на основните резултати от дисертационния си труд.

- Председателят на НЖ дава думата на членовете на журито да представят рецензиите и становищата си.

- Членовете на журито и всички присъстващи на публичната защита могат да задават въпроси и да правят изказвания.

- Кандидатът отговаря на поставените въпроси, препоръки и критики в рецензиите, отзивите и в хода на защитата.

- Всеки член на НЖ публично обявява своята оценка – положителна или отрицателна.

- Председателят на НЖ обявява резултата от защитата.

8. (1) За протичането на откритото заседание се води протокол.

(2) За успешно защитен се смята дисертационен труд, получил на защитата три или повече положителни оценки за образователната и научна степен „доктор“ или най- малко четири положителни оценки за научната степен „доктор на науките“.

(3) В съответствие с чл. 33, ал. 4 и чл. 42, ал. 3 от ППЗРАСРБ неуспешно защитена дисертация за придобиване на научната и образователна степен „доктор“ и научната степен „доктор на науките“ може да бъде предложена за разкриване на нова процедура

за защита не по-късно от една година след датата на неуспешната ѝ защита и само ако е била основно преработена. Решението на НЖ по втората процедура за защита е окончателно.

Чл. 31. (1) При успешна защита решението на НЖ е окончателно и влиза в сила от момента на вземането му.

(2) Образователната и научна степен „доктор“ и научната степен „доктор на науките“ се придобиват от деня, в който дисертационният труд е защитен успешно.

(3) Образователната и научна степен „доктор“ и научната степен „доктор на науките“ се удостоверяват с диплома, която се издава на български език, а при заявено искане от лицето се издава и приложение на английски език.

(4) Дипломата по ал. 3 се издава от БАН по единен образец, утвърден от министъра на образованието и науката, и се изпраща в МОН за регистриране в тридневен срок след нейното издаване.

(5) В двуседмичен срок след публичната защита помощник-директорът на ИБЕ изпраща в Националния център за информация и документация в електронен и печатен вариант информация за защитената дисертация заедно с копие от нея и автореферат.

Глава пета

ЗАЕМАНЕ НА АКАДЕМИЧНИ ДЛЪЖНОСТИ В ИБЕ

Чл. 32. (1) Назначаването на длъжност „асистент“ в ИБЕ става по мотивирано предложение от съответната секция, одобрено от НС, и след събеседване с кандидата, в което участват директорът на ИБЕ и ръководителят на съответната секция. Одобреният кандидат се назначава на срочен трудов договор за не повече от 4 години. В този срок лицето трябва да подготви и защити докторска дисертация. След като това условие бъде изпълнено, лицето преминава през атестация и при положителен резултат от нея се обявява конкурс за „главен асистент“. При незадоволителна атестация лицето се освобождава от длъжността „асистент“.

(2) На длъжност „асистент“ може да бъде назначен докторант, отчислен с право на защита, но незавършил процедурата, като назначаването по трудов договор е за срок, не по-дълъг от две години, съгласно чл. 44, ал. 1 от ППЗРАСРБ.

Чл. 33. (1) Заемането на академичните длъжности „главен асистент“, „доцент“ и „професор“ става съобразно изискванията за научноизследователската работа на кандидатите, представени съответно в чл. 3, ал. 4, т. 2, 3 и 4 на този Правилник.

(2) Конкурсът за заемане на академичните длъжности „главен асистент“, „доцент“ и „професор“ се обявява с решение на НС на ИБЕ по мотивирано предложение на директора при условията на чл. 3, ал. 1 от ЗРАСРБ. Преди да направи предложението, директорът изисква становището на съответната секция и становище на Атестационната комисия относно пригодността на евентуалния кандидат за участие в конкурса, ако този кандидат е на основен трудов договор в Института за български език. /Изм. с решение на НС /Протокол № 20 от 19.12.2016 г./

(3) Евентуалните кандидати, ако са на основен трудов договор в ИБЕ, представят цялостен отчет за научноизследователската си дейност съобразно критериите, определени съответно в чл. 3, ал. 4, т. 2, 3 и 4 на този Правилник. Отчетът се обсъжда на заседание на секцията, която приема становище за необходимостта от обявяването на конкурс за заемането на съответната академична длъжност и за пригодността на евентуалния кандидат за участие в конкурса.

(4) Отчетът на евентуалния кандидат и протоколът от обсъждането в секцията се внасят за разглеждане в Атестационната комисия (АК) на ИБЕ, която с явно гласуване и обикновено мнозинство се произнася дали евентуалният кандидат покрива изискванията за заемане на съответната академична длъжност. Протоколът от обсъждането в АК се представя на директора на ИБЕ, който при положително решение на АК и съответствие на това решение с дългосрочната политика на ИБЕ за развитие на научноизследователската дейност внася мотивирано предложение за обявяване на конкурс за заемане на съответната академична длъжност в НС на ИБЕ. В мотивите трябва да се аргументира необходимостта от такава длъжност за развитие на проблематиката на звеното и на Института, както и финансовата осигуреност за съответната длъжност.

Чл. 34. Конкурсите по чл. 33, ал. 2 се обявяват в „Държавен вестник“ и на интернет страницата на ИБЕ със срок за подаване на документите 2 месеца. Необходимите документи за участие в конкурс за съответната академична длъжност са изброени съответно в Приложение 3, 4 и 5 към този Правилник. Информацията за конкурса се изпраща и до Националния център за информация и документация за публикуване не по-късно от 7 дни след решението за обявяване на конкурса от съответния академичен или научен съвет.

Чл. 35 (1) Преди изтичане на срока по чл. 34 на конкурса за заемане на академичната длъжност „главен асистент“ по предложение на съответната секция НС утвърждава състава на НЖ от пет хабилитирани лица. Най-малко двама от членовете на журито са външни за ИБЕ (по смисъла на § 4 от Допълнителните разпоредби към този Правилник). За председател на журито се определя вътрешен член. Съставът на НЖ се назначава със заповед на директора при спазване на изискванията на член 20, ал. 1 от ЗРАСРБ.

(2) Редовността на документите на участниците в конкурса се проверява от комисия, назначена от директора на ИБЕ съгласно чл. 3, ал. 6 от Правилника за условията и реда на придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в БАН. Комисията изготвя протокол за проверката, който се предава в канцеларията. До участие в конкурса се допускат кандидатите, които отговарят на законовите изисквания, включително на минималните национални изисквания по чл. 26, ал. 2 и 3 от ЗРАСРБ, на изискванията на БАН, приети в съответствие с чл. 26, ал. 5 от ЗРАСРБ, както и на минималните изисквания, определени в Приложение А към този Правилник. За резултатите от проверката кандидатите се уведомяват писмено в срок до 14 дни.

(3) Конкурсът се провежда по документи и събеседване пред НЖ не по-късно от един месец от изпращането на съобщението по предходната алинея.

(4) В началото на заключителното заседание кандидатите правят кратко представяне по избрана от тях тема, съответстваща на обявения конкурс, и отговарят на въпроси на членовете на журито. По решение на НЖ събеседването може да включва и други въпроси, които са тематично свързани с провеждания конкурс.

(5) Всеки член на НЖ оценява кандидатите поотделно според представянето на събеседването и научноизследователската им дейност в съответствие с чл. 3, ал. 4, т. 2 от този Правилник.

(6) За резултатите от конкурсния изпит НЖ съставя протокол.

(7) На основание на протокола по ал. 6 председателят на НЖ подготвя доклад, подписан от всички членове на НЖ, който съдържа мотивирано предложение за избор на не повече от един кандидат, и го представя не по-късно от 7 дни след конкурсния изпит в НС. При повече от един кандидат, издържал успешно конкурса (с оценка най-малко „мн. добър“ (5.00), НЖ взема под внимание участието в изследователски проекти на ИБЕ и прави мотивирано предложение за избор в доклада си до НС съгласно чл. 22, ал. 3 от ЗРАСРБ.

(8) В срок до 14 дни от постъпването на доклада по предходната алинея НС провежда избора. При избора трябва да участват 2/3 от редуцирания списъчен състав на НС. Решенията се вземат с явно гласуване и с мнозинство повече от половината от редуцирания списъчен състав.

(9) Всички кандидати, явили се на конкурса, се уведомяват писмено в 14-дневен срок за резултатите от изпита и направения избор.

(10) Спечелилият конкурса кандидат се назначава със заповед на директора от датата на избора му от НС и е длъжен да заеме длъжността си до 1 месец от съобщението за избирането му.

Чл. 36. (1) Преди изтичане на срока по чл. 34 на конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент“ или академичната длъжност „професор“ по предложение на съответната секция НС утвърждава състав на НЖ от седем хабилитирани лица. И за двете академични длъжности най-малко четирима от членовете на журито са професори или доктори на науките и най-малко трима са външни за ИБЕ (по смисъла на § 4 от Допълнителните разпоредби към този правилник). Въз основа на решението на НС директорът издава заповед, с която определя състава на НЖ. /Доп. с решение на НС /Протокол № 8 от 10.04.2017 г./

(2) В състава на НЖ се предвиждат винаги двама резервни членове: един вътрешен и един външен (по смисъла на § 4 от Допълнителните разпоредби към този правилник). При определяне на състава на журито приоритетен е изборът на учени с публикации и приноси по темата. За членове на НЖ не могат да бъдат избирани лица, които са свързани с кандидата по смисъла на § 1, т. 5 от допълнителните разпоредби на ЗРАСРБ. Не могат да бъдат избирани и лица, свързани с кандидата чрез съавторство в монографии или студии. За председател на журито се определя вътрешен член. /Изм. с решение на НС /Протокол № 8 от 10.04.2017 г./

(3) Редовността на документите на участниците в конкурса се проверява от комисия, назначена от директора на ИБЕ съгласно чл. 3, ал. 6 от Правилника за условията и реда на придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в БАН.

Комисията изготвя протокол за проверката, който се предава в канцеларията. До участие в конкурса се допускат кандидатите, които отговарят на законовите изисквания, включително на минималните национални изисквания по чл. 26, ал. 2 и 3 от ЗРАСРБ, на изискванията на БАН, приети в съответствие с чл. 26, ал. 5 от ЗРАСРБ, както и на минималните изисквания, определени в Приложение А към този Правилник. За резултатите от проверката кандидатите се уведомяват писмено в срок до 14 дни.

(4) НЖ провежда конкурса в срок до 6 месеца от обявяването му в „Държавен вестник“ и на интернет страницата на ИБЕ.

(5) Решенията на НЖ се вземат с явно гласуване и с обикновено мнозинство. Заседанията на НЖ са редовни, ако на тях присъстват всички членове. Решенията на журито може да се вземат и неprisъствено, като в тези случаи обсъждането и гласуването се извършват чрез конферентна връзка, осъществена чрез съответни технически средства по интернет или телефон, съгласно чл. 2, ал. 8 от ППЗРАСРБ. Заседанието е редовно и при отсъствието на 1 вътрешен и на 1 външен член (по смисъла на § 4 от Допълнителните разпоредби към този Правилник), които се заменят от резервните членове. При включване в заседанието на резервен член на мястото на редовен по препоръка на отсъстващия член НЖ взема решение да се признае рецензията (становището) на отсъстващия член или да се представи нова рецензия (ново становище) от включения резервен член.

(6) Всеки член на НЖ оценява кандидатите поотделно според изпълнението на условията на чл. 26, ал. 1 от ЗРАСРБ, чл. 53 и чл. 57а от ППЗРАСРБ, както и по чл. 3, ал. 4, т. 3 от този Правилник (за заемане на академичната длъжност „доцент“), съответно чл. 26, ал. 1 от ЗРАСРБ, чл. 60 и чл. 61 от ППЗРАСРБ, както и по чл. 3, ал. 4, т. 4 от този Правилник (за заемане на академичната длъжност „професор“).

(7) Научното жури в 14-дневен срок след изтичане на срока за подаване на документите определя от състава си двама рецензенти, поне единият от които е професор (за заемане на академичната длъжност „доцент“), съответно трима рецензенти, поне двама от които са професори (за заемане на академичната длъжност „професор“). Останалите членове на научното жури изготвят становища. Рецензиите и становищата завършват с положително или отрицателно заключение за избор на кандидата. Рецензиите и становищата се оформят според указанията, посочени в Приложение 6.1. и 6.3. към този Правилник.

(8) Членовете на научното жури представят в канцеларията на ИБЕ по 2 броя от рецензиите и становищата си в срок до два месеца от издаването на заповедта на директора, с която се определя съставът на научното жури. /Изм. с решение на НС /Протокол № 8 от 10.04.2017 г./

(9) В срок до един месец преди заключителното заседание на научното жури на интернет страницата на ИБЕ се публикуват изготвените от участниците в конкурса резюмета на трудовете им и списък с регистрираните цитирания, както и рецензиите и становищата на членовете на журито.

(10) За резултатите от конкурса НЖ съставя протокол.

(11) На основание протокола по ал. 10 председателят на НЖ подготвя доклад, подписан от всички членове на НЖ, който съдържа мотивирано предложение за избор на не повече от един кандидат, и го представя не по-късно от 7 дни в НС. Докладът се оформя според изискванията, посочени в Приложение 6.5. към този Правилник.

(12) В двуседмичен срок от постъпването на доклада по ал. 11 и не по-късно от един месец от постъпването на предложението НС провежда избора. При избора трябва да участват 2/3 от редуцирания списъчен състав на НС. Решенията се вземат с явно гласуване и с мнозинство повече от половината от редуцирания списъчен състав. За избора на професор е необходимо поне 1/3 от състава на съвета с право на глас да бъдат професори или доктори на науките.

(13) Кандидатите, участващи в конкурса, се уведомяват писмено за резултатите от избора.

(14) Спечелилият конкурса кандидат се назначава със заповед на директора в срок до 1 месец от датата на избора му от НС.

(15) В двуседмичен срок след избора помощник-директорът на ИБЕ изпраща в Националния център за информация и документация документите по процедурата.

(16) В срок до един месец след заемане на длъжността избраният доцент (професор) изнася публична академична лекция. Темата на лекцията трябва да бъде близка до тази на конкурса.

Чл. 37. Преминаване на академична длъжност в ИБЕ без конкурс и избор на лице, което в момента на кандидатстването заема същата или съответна академична длъжност в друго висше училище или научна организация (включително и в други европейски държави), не се допуска. /Изм. с решение на НС /Протокол № 8 от 10.04.2017 г./

Глава шеста

ДОПЪЛНИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. Дипломите за придобита образователна и научна степен „доктор“, за научна степен „доктор на науките“ и дипломите за избор на академичните длъжности „главен асистент“, „доцент“ и „професор“ се издават от БАН по предложение на директора на съответното звено и се подписват от директора, от главния научен секретар на БАН и от председателя на БАН. Дипломите са на специална хартия с лазерна защита. Връчването на дипломите става по тържествен начин в Големия салон на БАН.

§ 2. (1) На председателя, членовете, рецензентите и докладчиците на НЖ се заплащат хонорари в размер, зависещ от съответната процедура и определен като процент от минималната работна заплата за страната.

(2) Хонорарите за всички звена на БАН са в препоръчителни размери съгласно §2, ал. 2 от Допълнителните разпоредби на Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности в БАН.

§ 3. При всички конкурси (за докторанти, за асистент, главен асистент, доцент и професор) в съответните комисии и журита участва поне един представител на

секцията, предложила конкурса.

§ 4. По смисъла на § 1, т. 3 от Допълнителните разпоредби към ППЗРАСРБ външни членове (на НЖ или изпитна комисия) за ИБЕ са лица, които към датата на утвърждаване на научното жури (изпитната комисия) или най-малко пет години преди тази дата не са упражнявали научна дейност по трудово правоотношение с Института.

§ 5. При процедурите за заемане на академични длъжности кандидатите не присъстват.

§ 6. За признаване на дипломи за придобити в чужбина научни степени кандидатите се ръководят от § 3, ал. 1 – 2 от Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности в БАН.

§ 7. На притежателите на образователната и научна степен „доктор“ и на научната степен „доктор на науките“, придобити по стария Закон за научните степени и научните звания и по сега действащия Закон за развитие на академичния състав в Република България, се изплаща месечно възнаграждение, докато лицето е на трудов договор и заема щат, съответстващ на академична длъжност в БАН.

§ 8. Контролът по изпълнението на този Правилник се възлага на директора на ИБЕ и на АК на ИБЕ.

§ 9. Този Правилник е приет на заседание на Научния съвет на ИБЕ, проведено на 12.12.2012 г.

Изменен с решение на Научния съвет на ИБЕ /Протокол № 20 от 19.12.2016 г./

Допълнен и изменен с решение на Научния съвет на ИБЕ /Протокол № 8 от 14.04.2017 г./

Допълнен и изменен с решение на Научния съвет на ИБЕ /Протокол № 18 от 27.11.2018 г./

§ 10. Правилникът влиза в сила от датата на приемането му.

ПРИЛОЖЕНИЕ А

Минимални изисквания на ИБЕ към научната и преподавателската дейност на кандидатите за придобиване на научна степен и за заемане на академичните длъжности „главен асистент“, „доцент“ и „професор“

Таблица 1. Минимални изисквани точки по групи показатели за различните научни степени и академични длъжности

Група от показатели	Съдържание	Доктор	Доктор на науките	Главен асистент	Доцент	Професор
А	Показател 1	50	50	50	50	50
Б	Показател 2	-	100	-	-	-
В	Показател 3	-	-	-	100	100
Г	Сума от показателите от 4 до 11	30	100	50	300	300
Д	Сума от показателите от 12 до 14	-	100	10	100	150
Е	Сума от показателите от 15 до края	-	-	-	45	100

Таблица 2. Брой точки по показатели

Група от показатели	Показател	Брой точки
А	1. Дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“	50
Б	2. Дисертационен труд за присъждане на научна степен „доктор на науките“	100
В	3. Хабилизационен труд – монография	100
Г	4. Публикувана монография, която не е представена като основен хабилизационен труд	100
	5. Публикувана книга на базата на защитен дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ или за присъждане на научна степен „доктор на науките“	75
	6. Статии и доклади, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация	30/n

Група от показатели	Показател	Брой точки
	7. Статии и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове	10/n
	8. Студии, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация	45/n
	9. Студии, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове	15/n
	10. Публикувана глава от колективна монография	20/n
	11. Съставителство наречници	40/n
Д	12. Цитирания или рецензии в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация или в монографии и колективни томове	15
	13. Цитирания в монографии и колективни томове с научно рецензиране	10
	14. Цитирания или рецензии в нереферирани списания с научно рецензиране	5
Е	15. Придобита научна степен „доктор на науките“	40
	16. Ръководство на успешно защитил докторант (n е броят съръководители на съответния докторант)	40/n
	17. Участие в национален научен или образователен проект	15
	18. Участие в международен научен или образователен проект	20
	19. Ръководство на национален научен или образователен проект	30
	20. Ръководство на международен научен или образователен проект	40
	21. Публикуван университетски учебник или учебник, който се използва в училищната мрежа	40/n
	22. Публикувано университетско учебно пособие или учебно пособие, което се използва в училищната мрежа	20/n